

HEYRNARHJÁLP
Landssamtök heyrnarskertra

Heilbrigðisráðuneytið

Síðumúla 24

108 Reykjavík

Efni: Áform um frumvarp til laga um brotfall á lögum nr. 42/2007, um Heyrnar- og talmeinstöð Íslands (HTÍ).

1. Inngangur:

Heyrnarhjálp er landssamtök þeirra sem eru heyrnarskertir, hafa misst heyrn að hluta eða alveg, þeirra er þjást af eyrnasuði og öðrum vandamálum er snúa að heyrn. Félagið var stofnað 14.nóvember árið 1937.

2. Heyrnarhjálp fagnaði því þegar að heilbrigðisráðuneytið ákvað í júlí 2024 að skipa starfshóp um stefnumótun í heyrnarþjónustu. Heyrnarskertir hafa ekki fengið þá þjónustu sem þeim ber í áráðir. Afrakstur starfshópsins var greinagóð skýrsla. Starfshópurinn lagði meðal annars til að sett yrði á fót sérhæfð þverfagleg þjónustueining innan Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins í stað HTÍ. Áform um frumvarp til laga um brotföll á lögum nr. 42/2007, um Heyrnar- og talmeinstöð er sett fram í kjölfar skýrslu starfshópsins.

Athugasemdir og ábendingar Heyrnarhjálp varðandi áform og frumvarp um niðurfellingu HTÍ:

- 1) Ekki er talað um aukið fjárframlag til þess að bæta þjónustu við þennan hóp. Heyrnarhjálp hefur miklar áhyggjur af því að ekki verði mögulegt að sinna þjónustunni sem skyldi ef að fjármagn er ekki fyrirhugað til breytinga. Heilsugæslan er nú þegar að sliga undan álagi, mönnunarvanda og fjármagnsvanda. Fjármagnið verður að vera til staðar sem og að hugsað sé vel til mönnunar. Ef að vel er hugsað um framtíðina þá getur sameining HTÍ og Heilsugæslunnar eflaust leitt til sparnaðar í ríkisrekstri. En það krefst aðgerðaráætlunar.
- 2) Heyrnarhjálp vill leggja áherslu á mikilvægi þess að ekki verði rof á þjónustu vegna þessarar breytinga. Skipuleggja verði vel yfirfærsluna áður en að henni verður. Okkar hópur fólks þarf á þjónustunni að halda til þess að geta tekið þátt í daglegu lífi. Einnig verður að tryggja að þjónustan verði á landsvísu og aðgengileg öllum.
- 3) Heyrnarhjálp vill benda á það að ekki er gert ráð fyrir talmeinum í skýrslu starfshóps um stefnumótun við heyrnarskerta og ekkert er minnst á það við áform þessi, hver grípur þennan hóp. Talmeinaþjónusta er órjúfanlegur hluti af þjónustu HTÍ. Talmeinafræðingar

gegna mikilvægu hlutverki í greiningu, meðferð og eftirfylgni við ýmiskonar mál og talmei.

Það þarf að liggja skýrt fyrir hvar starfsemi talmeinafræðinga á að vera og hvernig á að veita skjólstæðingum þá nauðsynlegu þjónustu sem þeir þurfa. Tryggja þarf að ekki verði rof á veitri þjónustu við þá sem þurfa á talmeinafræðing að halda.

- 4) Heyrnarhjálp vill leggja áherslu á mikilvægi fræðslu og stuðnings í fyrsta stigs þjónustu við okkar hóp. Við mælumst til þess að skimun barna á grunnskólaaldri verði tekin upp aftur og farið verði í að rannsaka enn betur ávinning þess og bera saman við Norðurlöndin.
- 5) Heyrnarhjálp leggur áherslu á bætt aðgengi að 1. og 2. Stigs þjónustu í kjölfar breytinga. Aðgengi að 1. og 2.stigs þjónustu þarf að vera aðgengileg í öllum landshlutum. Aðgengi að grunnmælingum og skimun þarf að vera í boði fyrir alla sama hvar búseta er.
- 6) Heyrnarhjálp vill leggja áherslu á mikilvægi þess að tryggja fjármagn til námsbrautar Símenntunar Háskólans á Akureyri í Heyrnarfræði. Mikil vöntun er á heyrnarfræðingum á Íslandi og gera verður allt til þess að tryggja að starfsstéttin lifi. Það sama gildir um nám í táknmálsfræðum. Ef tryggja á jafnt aðgengi allra að þjónustu við heilsugæslu og rétt til jafns aðgengis að öllu daglegu lífi þá er mjög mikilvægt að tryggja námi í starfsstéttum þeim nefndum hér að ofan. Einnig er mikilvægt að auglýsa námið vel og markaðssetja.
- 7) Heyrnarhjálp vill koma á framfæri áhyggjum varðandi einkareknar stofnanir. Mikilvægt er að skýra þeirra hlutverk vel og tryggja gott eftirlit með starfsemi þeirra. Bæði á gæði þjónustunnar og þjónustunnar í heild. Taka þarf skýrt fram þeirra hlutverk í að fræða og endurhæfa ef svo ber undir.
- 8) Heyrnarhjálp fagnar því að endurskoða eigi greiðsluþáttöku í ríkisins í nauðsynlegum heyrnartækjum og öðrum nauðsynlegum hjálpartækjum sem gagnast heyrnarskertum einstaklingum. Í fjölda ára hefur niðurgreiðsla heyrnartækja verið allt of lítil og getur kallast til mannréttindabrots. Heyrnarskertir hafa ekki notið jafnaðar á við aðrar fatlanir í þessum efnum. Heyrnartæki þarf að endurnýja á 4- 5 ára fresti og kosta góð tæki í dag á bilinu 400-700 þúsund. Niðurgreiðsla hefur staðið í stað í fjölda ára og er einungis 60.000kr á tæki. Til eru fjölmörg dæmi meðal okkar hóps að ekki hefur verði til fjármagn á heimilinu til þess að fjármagna nauðsynleg heyrnartæki. Það er einnig augljóst að með auknum styrk til kaupa tækja þá sparar ríkið töluverða upphæð þar sem að heyrnarskertir einstaklingar haldast þá lengur í vinnu og félagslífi í stað þess að einangrast. Mikilvægt er einnig að líta til niðurgreiðslu nauðsynlegra öryggistækja fyrir þennan hóp. Eins og reykskynjara og annað slíkt. Heyrnarhjálp leggur til að heyrnarskertir með 80% niðurgreiðslu í dag fái sín tæki endurgjaldslaust.
- 9) Heyrnarhjálp vill koma á framfæri mikilvægi félagslega hlutans fyrir heyrnarskerta einstaklinga. Hingað til hefur ekki verið horft til þessa . Heyrnarhjálp leggur til að stofnuð verði einskonar þekkingarmiðstöð heyrnar.

Heyrnarhjálp vill taka fram að við mótmælum ekki fyrirhuguðum aðgerðum en ítrekum að ítarlegt aðgerðarplan þarf að liggja fyrir áður en til aðgerða kemur til þess að tryggja okkar skjólstæðingum samfellda þjónustu og að ekki verði rof á nauðsynlegri þjónustu við hópinn. Einnig eru þættir sem þarf að bæta við í þjónustu við heyrnarskertra.

Virðingafyllst

Stjórn Heyrnarhjálpár

Telma Sigtryggsdóttir, formaður Heyrnarhjálpár

Kristín Margrét Bjarnadóttir, gjaldkeri Heyrnarhjálpár

Bergþóra Benediktsdóttir

Ingólfur Már Magnússon

Jóna Vestfjörð Hannesdóttir

Sigrún Magnússdóttir, varamaður í stjórn

Kristján Sverrisson, varamaður í stjórn